

**Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy
dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej
w Dąbrowie Górniczej**

**DZIAŁANIA INTERWENCYJNE OŚRODKA
W TRUDNYCH SYTUACJACH
WYCHOWAWCZYCH ORAZ SYTUACJACH
ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA
DZIECI I MŁODZIEŻY**

Procedura postępowania w przypadku czynu o stosunkowo niskiej szkodliwości (np. celowe popchnięcie, kopnięcie, wyzwanie):

1. **Osoba interweniująca** zdecydowanie i stanowczo, nie wdając się w dyskusje, doprowadza do całkowitego przerwania negatywnych zachowań sprawcy wobec ofiary, rozdziela strony i ustala granice zachowań (nie dopuszcza do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej).
2. **Osoba interweniująca** ocenia zagrożenie i decyduje o rodzaju interwencji, rozmawia z uczniem-sprawcą o niewłaściwości jego zachowania.
3. **Osoba interweniująca** (gdy zdarzenie takie powtarza się) zgłasza to wychowawcy klasy/grupy.
4. **Wychowawca klasy/grupy**, gdy nie widzi poprawy u ucznia – udziela „upomnienia wychowawcy”, zapisując ten fakt w dzienniku klasy/grupy.
5. **Wychowawca klasy/grupy**, gdy uczeń nadal nie reaguje na upomnienia, informuje o tych zachowaniach rodziców ucznia oraz pedagoga/psychologa i dyrekcję Ośrodka.
6. **Wychowawca klasy/grupy** obniża ocenę z zachowania.
7. **Pedagog/psycholog** przeprowadza rozmowę z uczniem i jego rodzicami, proponuje sposoby i formy rozwiązania problemu (kontrakt).
8. **Dyrektor** udziela ustnego „upomnienia dyrektora”.

Procedura postępowania w przypadku czynu o dużej szkodliwości (np. agresywne zachowanie, stworzenie zagrożenia dla życia i zdrowia swojego lub innych, uszkodzenie ciała, itp.):

1. **Osoba interweniująca** zdecydowanie i stanowczo, nie wdając się w dyskusje, doprowadza do całkowitego przerwania negatywnych zachowań sprawcy wobec ofiary, rozdziela strony i ustala granice zachowań (nie dopuszcza do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej).
2. **Osoba interweniująca** ocenia zagrożenie i decyduje o rodzaju interwencji, udziela pierwszej pomocy ofierze zdarzenia i wzywa pomoc medyczną w razie konieczności (pielęgniarka szkolna).
3. **Osoba interweniująca** zabezpiecza miejsce zdarzenia, ustala okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia, wzywa wychowawcę klasy/grupy (a w przypadku jego nieobecności pedagoga, psychologa, dyrektora szkoły, kierownika internatu) w celu rozpoczęcia procedury wobec sprawcy zdarzenia.
4. **Wychowawca klasy/grupy** lub **pedagog/psycholog** powiadamia dyrekcję Ośrodka o zaistniałym zdarzeniu, wzywa rodziców sprawcy i ofiary zaistniałego zdarzenia do przyjazdu do Ośrodka.
5. **Wychowawca klasy/grupy** lub **pedagog/psycholog** rozmawia ze sprawcą zdarzenia, informując go o poważnym naruszeniu obowiązujących zasad i dalszym toku postępowania wobec niego, sporządza notatkę, powiadamia kuratora sądowego (w przypadku jego opieki).
6. **Pedagog/psycholog** podejmuje próbę mediacji między stronami konfliktu.
7. **Dyrektor** powiadamia rodziców o zaistniałym fakcie.
8. **Dyrektor** w przypadku poważnego wykroczenia, wzywa policję.
9. **Dyrektor** udziela „upomnienia dyrektora”, zapisując ten fakt w dzienniku szkolnym.
10. **Wychowawca klasy/grupy** obniża ocenę z zachowania ucznia sprawcy.

Procedura postępowania w sytuacji agresywnego zachowania nauczyciela lub pracownika Ośrodka wobec ucznia (np. wyzwiska, szarpanie, uderzenia, zniszczenie lub zabranie mienia ucznia – z wyjątkiem przedmiotów niedozwolonych):

1. **Dyrektor** na wniosek ucznia, rodzica lub pracownika Ośrodka przeprowadza niezwłocznie postępowanie wyjaśniające ze stronami konfliktu.
2. **Dyrektor** w przypadku potwierdzenia się zarzutów wszczyna postępowanie dyscyplinarne wobec pracownika oraz powiadamia odpowiednie organy zgodnie z Ustawą z dn. 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela.

Procedura postępowania w sytuacji naruszenia nietykalności osobistej nauczyciela lub pracownika Ośrodka, ustawa Karta Nauczyciela art. 63 (np. znieważenie, groźby, przemoc, naruszenie nietykalności osobistej, napaść):

1. **Nauczyciel/pracownik Ośrodka** powiadamia wychowawcę klasy/grupy, pedagoga, psychologa i dyrekcję Ośrodka.
2. **Wychowawca klasy/grupy** lub **pedagog/psycholog** wzywa rodziców ucznia do przyjazdu do Ośrodka, powiadamia kuratora sądowego (w przypadku jego opieki).
3. **Dyrektor** powiadamia policję.
4. **Wychowawca klasy/grupy** obniża ocenę z zachowania ucznia.
5. **Dyrektor** udziela „nagany dyrektora”, zapisując ten fakt w dzienniku szkolnym.

Procedura postępowania w sytuacji posiadania przez uczniów przedmiotów niedozwolonych na terenie Ośrodka (np. ostre narzędzia, kastet, gaz):

1. **Osoba interweniująca** nakłania ucznia do oddania przedmiotu:
  - jeżeli uczeń odmawia oddania przedmiotu zabronionego należy go poinformować, że ma taki obowiązek, w przypadku dalszej odmowy, uczeń ponosi konsekwencje za złamanie regulaminu Ośrodka
  - w przypadku, gdy użycie zabronionego przedmiotu może stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia **osoba interweniująca** natychmiast powiadamia dyrekcję Ośrodka, która zawiadamia policję.
2. **Osoba interweniująca** (w każdym przypadku) powiadamia wychowawcę klasy/grupy, pedagoga, psychologa i dyrekcję Ośrodka.
3. **Wychowawca klasy/grupy** powiadamia rodziców a także kuratora sądowego (jeżeli uczeń jest pod jego opieką), obniża ocenę z zachowania.
4. **Dyrektor** udziela „nagany dyrektora”, zapisując ten fakt w dzienniku szkolnym.

Procedura postępowania w sytuacji stwierdzenia dewastacji mienia szkolnego lub cudzej własności:

1. **Osoba interweniująca** powstrzymuje sprawców i zgłasza ten fakt wychowawcy klasy/grupy lub pedagogowi/psychologowi i dyrekcji Ośrodka.
2. W przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy/sprawców, **pedagog/psycholog lub inny nauczyciel** rozmawia z wszystkimi osobami mogącymi się znajdować w miejscu zdarzenia (podjęcie czynności mających na celu ustalenie sprawcy/sprawców).
3. **Wychowawca klasy/grupy** lub **pedagog/psycholog** wzywa rodziców sprawcy/sprawców do przyjazdu do Ośrodka, powiadamia kuratora sądowego (w przypadku jego opieki).
4. **Dyrektor** (w przypadku dużej szkody) powiadamia policję, wszczyna procedury prawne mające na celu wyciągnięcie konsekwencji materialnych wobec rodziców sprawcy/sprawców lub odpracowanie szkody.
5. **Wychowawca klasy/grupy** obniża ocenę z zachowania.
6. **Dyrektor** udziela „nagany dyrektora”, zapisując ten fakt w dzienniku szkolnym.

Procedura postępowania w sytuacji podejrzenia, że uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających:

1. **Osoba interweniująca** powiadamia wychowawcę klasy/grupy, pedagoga/psychologa i dyrekcję Ośrodka, wzywa pomoc medyczną (pielęgniarka szkolna).
2. **Pedagog/psycholog** lub **pielęgniarka szkolna** odizolowuje ucznia od reszty uczniów (nie pozostawiając go bez opieki), wzywa Pogotowie Ratunkowe. Lekarz podejmuje decyzję o skierowaniu ucznia do domu lub placówki służby zdrowia, lub też przekazania ucznia do dyspozycji policji – w porozumieniu z dyrekcją Ośrodka.
3. **Wychowawca klasy/grupy** lub **pedagog/psycholog** wzywa rodziców: W przypadku odmowy przyjazdu rodziców lub niemożności skontaktowania się z nimi a także agresywnego zachowania ucznia, zawiadamia policję.
4. **Wychowawca klasy/grupy** lub **pedagog/psycholog** zawiadamia policję, jeżeli uczeń ukończył 17 lat (wykroczenie z art. 43 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości...)
5. **Pedagog/psycholog** przeprowadza (w późniejszym terminie) rozmowy z uczniem (także w obecności rodziców), zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego zachowania i podjęcia ewentualnych działań terapeutycznych (kontrakt), powiadamia kuratora sądowego (w przypadku jego opieki).
6. **Wychowawca klasy/grupy** obniża ocenę z zachowania.
7. **Dyrektor** udziela „nagany dyrektora”, zapisując ten fakt w dzienniku szkolnym.
8. **Dyrektor** lub **pedagog/psycholog**, w przypadku powtórzenia się zdarzenia obligatoryjnie powiadamia policję i sąd rodzinny.

Procedura postępowania w przypadku znalezienia substancji przypominającej wyglądem narkotyk:

1. **Osoba interweniująca** powiadamia dyrekcję Ośrodka lub pedagoga/psychologa.
2. **Dyrektor** zabezpiecza substancję (z zachowaniem środków ostrożności sanitarnej), przed dostępem innych osób do czasu przyjazdu policji, powiadamia policję.
3. **Dyrektor** lub **pedagog/psycholog** podejmuje próbę ustalenia właściciela substancji.
4. **Dyrektor** lub **pedagog/psycholog** przekazuje substancję policji.

Procedura postępowania w sytuacji podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk:

1. **Osoba interweniująca** powiadamia dyrekcję Ośrodka lub pedagoga/psychologa, wychowawcę klasy/grupy.
2. **Dyrektor** lub **pedagog/psycholog** w obecności innej osoby ma prawo zażądać, aby uczeń przekazał mu podejrzaną substancję, pokazał zawartość torby, itp. Nie wolno samodzielnie przeszukać odzieży ani torby ucznia – jest to czynność zastrzeżona dla policji.
3. **Dyrektor** lub **pedagog/psycholog** w przypadku oddania przez ucznia podejrzonej substancji, powiadamia policję i przekazuje jej zabezpieczoną substancję.
4. **Dyrektor** lub **pedagog/psycholog** w przypadku odmowy przekazania substancji lub pokazania zawartości teczki i odzieży, wzywa policję, która przeszukuje ucznia oraz zabezpiecza substancję.
5. **Pedagog/psycholog** powiadamia o zaistniałym fakcie rodziców ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa w Ośrodku (lub miejscu przebywania ucznia).
6. **Pedagog/psycholog** przeprowadza (w późniejszym terminie) rozmowy z uczniem (także w obecności rodziców), zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego zachowania i podjęcia ewentualnych działań terapeutycznych (kontrakt), powiadamia kuratora sądowego (w przypadku jego opieki).

Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia palenia tytoniu (również e-papieros) przez ucznia na terenie Ośrodka:

1. **Osoba interweniująca** zgłasza ten fakt wychowawcy klasy/grupy lub pedagogowi/psychologowi.
2. **Wychowawca klasy/grupy** lub **pedagog/psycholog** powiadamia o fakcie rodziców ucznia, przeprowadza rozmowę dyscyplinującą i profilaktyczną z uczniem.
3. Uczeń przygotowuje gazetkę klasową na temat szkodliwości palenia.
4. **Wychowawca klasy/grupy**, gdy nie widzi poprawy u ucznia – udziela „upomnienia wychowawcy”, zapisując ten fakt w dzienniku klasy/grupy.
5. **Wychowawca klasy/grupy**, gdy uczeń nadal nie wykazuje poprawy, informuje o tych zachowaniach rodziców ucznia oraz pedagoga/psychologa i dyrekcję Ośrodka.
6. **Wychowawca klasy/grupy** obniża ocenę z zachowania.
7. **Pedagog/psycholog** przeprowadza rozmowę z uczniem i jego rodzicami, proponuje sposoby i formy rozwiązania problemu (kontrakt).
8. **Dyrektor** udziela ustnego „upomnienia dyrektora”.

Procedura postępowania w przypadku gdy uczeń przyniesie do Ośrodka alkohol/papierosy:

1. **Osoba interweniująca** zabiera uczniowi alkohol/papierosy i zabezpiecza przed zniszczeniem, odizolowuje ucznia od innych uczniów i zawiadamia wychowawcę klasy/grupy.
2. **Wychowawca klasy/grupy** zgłasza ten fakt Dyrekcji Ośrodka, pedagogowi/psychologowi, wzywa rodziców do przyjazdu do szkoły informując jednocześnie o zaistniałej sytuacji, powiadamia także kuratora sądowego (w przypadku jego opieki).
3. **Pedagog/psycholog** przeprowadza rozmowę z uczniem, ustala pochodzenie alkoholu/papierosów, jego ilość, miejsce zakupu, ewentualnie nazwiska osób, które uczestniczyły bądź złożyły się na zakup. Przeprowadza także rozmowy indywidualne z innymi uczestnikami zdarzenia.
4. **Dyrektor** lub **pedagog/psycholog** przeprowadza rozmowę z rodzicami ucznia, opisując zaistniałą sytuację i informując o konsekwencjach czynu.
5. **Dyrektor** udziela „nagany dyrektora”, zapisując ten fakt w dzienniku szkolnym.
6. **Dyrektor** lub **pedagog/psycholog** informuje policję o miejscu zakupu alkoholu/papierosów przez nieletnich.

Procedura postępowania wobec ucznia Ośrodka uchylającego się od realizowania obowiązku szkolnego:

1. **Nauczyciele oraz wychowawca klasy** prowadzą systematyczną frekwencję uczniów. Odnotowują każdą nieobecność ucznia na prowadzonych przez siebie zajęciach lekcyjnych.
2. **Rodzice/prawni opiekunowie** mają obowiązek usprawiedliwić nieobecność dziecka w terminie podanym w Statucie Ośrodka
3. Jeżeli nieobecności nie zostaną usprawiedliwione w wyznaczonym terminie, **wychowawca klasy** powiadamia o nich rodziców/prawnych opiekunów ucznia. Informacja może być przekazana telefonicznie lub listownie. Rodzice/prawni opiekunowie mogą też być poproszeni o zgłoszenie się do szkoły celem wyjaśnienia nieobecności ich dziecka.
4. **Wychowawca klasy** w przypadku nieprawidłowej współpracy z rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia - rodzic/opiekun prawny nie uczestniczy w zebraniach, konsultacjach, nie wyraża chęci na spotkania indywidualne oraz w przypadku dalszego uchylania się ucznia od obowiązku szkolnego, zgłasza fakt pedagogowi/psychologowi.
5. **Pedagog/psycholog** sprawdza przyczyny nieobecności ucznia poprzez: rozmowę z rodzicami ucznia na terenie szkoły lub wizytę w domu rodzinnym ucznia, powiadamia kuratora sądowego (w przypadku jego opieki).
6. **Wychowawca klasy, pedagog** oraz **rodzice** w obecności **wicedyrektora** podejmują wspólne działania zaradcze w celu regularnego realizowania obowiązku szkolnego przez danego ucznia.
7. **Wychowawca klasy** w przypadku prawidłowej współpracy z rodzicami ucznia, gdy nie widzi poprawy u tego ucznia – udziela „upomnienia wychowawcy”, zapisując ten fakt w dzienniku klasy/grupy oraz informuje o tym fakcie dyrekcję Ośrodka, pedagoga/psychologa.

8. **Wicedyrektor** powiadamia dyrektora Ośrodka o niespełnieniu obowiązku szkolnego przez uczniów.
9. W sytuacji, gdy uczeń w dalszym ciągu nie realizuje obowiązku szkolnego, **dyrektor Ośrodka** kieruje wnioskiem o wszczęcie egzekucji administracyjnej do organu administracyjnego, jakim jest gmina.
10. **Pedagog** w porozumieniu z **wychowawcą klasy** informuje pisemnie Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny i Nieletnich w miejscu zamieszkania ucznia o jego uchylaniu się od obowiązku szkolnego i o nie wywiązywaniu się rodziców/opiekunów prawnych tego ucznia z obowiązków wobec niego. Sąd Rejonowy stosuje odpowiedni środek wychowawczy zapobiegając tym samym demoralizacji ucznia.

Procedura postępowania w przypadku ucieczki ucznia z Ośrodka:

1. **Osoba interweniująca** zawiadamia Dyrektora Ośrodka o ucieczce/samowolnym wyjściu ucznia z Ośrodka (a w późniejszej kolejności wychowawcę klasy/grupy, pedagoga, psychologa).
2. **Dyrektor Ośrodka, psycholog/pedagog, wychowawca** powiadamia o tym fakcie rodziców ucznia i kuratora sądowego (w przypadku jego opieki). Ustala termin spotkania rodziców z Dyrekcją Ośrodka, psychologiem lub pedagogiem.
3. **Dyrektor Ośrodka** wysyła zgłoszenie o ucieczce na Komisariat Policji.

Procedura postępowania wobec ucznia Ośrodka, u którego stwierdzono podjęcie próby samobójczej:

1. **Osoba interweniująca** zawiadamia Dyrekcję Ośrodka oraz pielęgniarkę szkolną (a w późniejszej kolejności wychowawcę klasy/grupy, pedagoga, psychologa). Osoba interweniująca sporządza notatkę ze zdarzenia.
2. **Pielęgniarka szkolna**, w przypadku zagrożenia życia zawiadamia pogotowie ratunkowe.
3. **Dyrekcja Ośrodka, psycholog/pedagog** powiadamia o tym fakcie rodziców ucznia i kuratora sądowego (w przypadku jego opieki). Ustala termin spotkania rodziców z Dyrekcją Ośrodka, psychologiem lub pedagogiem.
4. **Pedagog/psycholog** podejmuje rozmowy z uczniami w poszczególnych klasach (w szczególności wśród rówieśników zaprzyjaźnionych z uczniem) jak również z świadkami próby samobójczej, celem uświadomienia młodzieży rozmiaru zagrożeń i skutków zachowań suicydalnych.
5. **Pedagog/psycholog** przeprowadza wywiad z instytucjami pozaszkolnymi prowadzącymi działania lecznicze i terapię ucznia.
6. **Pedagog/psycholog** przeprowadza rozmowę z rodzicami ucznia (a później z samym uczniem), proponuje sposoby i formy pomocy, kieruje do odpowiednich instytucji.

Procedura postępowania w przypadku, gdy uczeń korzysta z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych (bez zgody nauczyciela) na lekcji:

1. **Osoba interweniująca** nakazuje uczniowi wyłączenie urządzenia (zablokowanie karty) i następnie mu je odbiera.
2. **Osoba interweniująca** oddaje telefon komórkowy lub inne urządzenie elektroniczne Dyrekcji Ośrodka lub pedagogowi/psychologowi i powiadamia wychowawcę klasy/grupy.
3. **Wychowawca klasy/grupy** informuje o tym fakcie rodziców ucznia i zobowiązuje ich do osobistego zgłoszenia się po odbiór urządzenia.
4. **Dyrekcja Ośrodka** lub **psycholog/pedagog** przeprowadzają rozmowę z uczniem w obecności rodziców informując o konsekwencjach czynu.
5. **Dyrektor** udziela ustnego „upomnienia dyrektora”.

Procedura postępowania w przypadku znalezienia na terenie szkoły materiałów wybuchowych, broni i innych niebezpiecznych substancji:

1. **Osoba interweniująca** uniemożliwia dostęp do tych środków osobom postronnym.
2. **Osoba interweniująca** zawiadamia Dyrekcję Ośrodka (dyrektor, wicedyrektorzy, kierownik Internatu), która przeprowadza ewakuację i powiadamia odpowiednie służby.
3. W przypadku nieobecności Dyrekcji Ośrodka, **nauczyciel** – organizator zajęć podejmuje procedury leżące w gestii Dyrekcji.

PODSTAWY PRAWNE STOSOWANYCH PROCEDUR:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity Dz. U. z 2002r. Nr 11 z późniejszymi zmianami) oraz przepisy wykonawcze w związku z ustawą.
2. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35, z późniejszymi zmianami).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 24 z 2003r.).
4. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji (Dz. U. Nr 30 z późniejszymi zmianami).
5. Zarządzenie Nr 1619 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 listopada 2010r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich.
6. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996r. z późniejszymi zmianami).
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. Nr 26).
8. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982r Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006r., Nr 97 z późniejszymi zmianami).